

“Les grans religions formen part de la història de la raó”

Dll, 16/04/2018 per Catalunya Religió

([Cristianisme al Segle XXI](#)) El passat dissabte dia 14 va tenir lloc la quarta sessió del cicle “Espai Obert” de l’Associació Cristianisme al segle XXI entorn del fonamentalismes, que anava a càrrec de la professora **Margarita Mauri** i duia per títol: “Laïcitat i laïcisme en les societats postseculars”. La filòsofa va fer una xerrada profunda i ordenada a l’abast dels assistents. Per a ella el laïcisme redueix al religió a l’esfera privada perquè, socialment, Déu no existiria, de manera que l’*Estat laïcista* pugna contra qualsevol signe religiós extern, que no és el mateix que l’*Estat laic*, ja que des de la laïcitat no es combat la religió, ans des d’una certa neutralitat, malgrat propugnar al separació Esglésies-Estat, l’accepta i li hauria de donar suport respectant la llibertat religiosa i el pluralisme.

La filòsofa exposà quines són les dimensions públiques de la religió (culte i expressió de creences personals en públic, exercici creatiu de la fe i de la vida religiosa, manifestació pública i presencialitat), es referí a la publicació del cardenal **Lluís Martínez Sistach**, *Estat laic i societat plurireligiosa* i, sobretot, a **Jürgen Habermas**, que a partir del 2001 va fer circular el concepte de la societat postsecular, que va més enllà de la raó laïcista i de la raó laica, secular o moderna (que va prendre per sinònims). En efecte si el *laïcisme* combat tota manifestació religiosa i la *laïcitat* en permet les manifestacions, en les societats postseculars es procuraria i promocionaria un diàleg entre creients i laics no-creients, fructífer, necessari i profitós per a tota la societat en general. Un Estat laic hauria de vetllar aquest diàleg en la dimensió pública que no s’exhaureix en la simple llibertat religiosa.

Una societat postsecular, doncs, difereix tant de les societats religioses (quan l’Estat s’identifica amb la religió com a tants països musulmans) com de les societats seculars o laiques, fruit de la revolució francesa i de la Il·lustració, on no deixen de ser presents les religions malgrat vagin perdent pes en la cultura

pública i en la consciència personal o esdevinguin fins a tal punt invisibles que Max Weber en pronosticà la desaparició (i, en aquest punt, enumerà d'altres factors com la raó pura de **Kant**, les tesis de **Marx** i **Feuerbach** i els posicionaments de **Nietzsche** o el mateix **Sartre**). Per contra, una societat postsecular defensa que la religió té dret a ser respectada i a constituir un espai públic i critica que la imposició d'una societat laica menystingui la possibilitat de la presència i tasca dels creients.

Arribats aquí, la filòsofa explicà que es donava per entès l'existència de societats seculars tot i que estrictament s'han posat en dubte (**Hans Joas**), vist que les grans religions darrerament, en contra del pronòstic de **Weber**, han augmentat la seva vitalitat (**Manuel Castells**) o n'han adoptat diferents formes, raó per la qual presentà dues perspectives de la societat postsecular: la descriptiva o sociològica (on som) i la prescriptiva (on voldríem ser). Si la societat postsecular demana relacions i diàleg entre comunitats religioses amb d'altres de laïques no-creients en l'esfera pública, aquest diàleg ha de complir unes certes condicions per als primers (respecte a l'estat liberal i laic, acceptació de la llibertat i el pluralisme religiosos, reconeixement de la secularització del saber i de la font racional del Dret i de la Moral) i per als altres (abandó del laïcisme combatiu, respecte a la raonabilitat de les conviccions religioses enllà de qualsevol superstició, concepció seriosa de la religió en l'esfera pública fins al punt que pot omplir de motivació certs valors laics com ara els de germanor, igualtat, justícia...

Cal comptar, doncs, que un Estat laic té en el seu si tant ciutadans creients com ciutadans laics; si són capaços d'entrar en diàleg feraç podran constituir les societats postseculars del futur. La professora es plantejà fins i tot l'objecció dita del "funcionalisme religiós", en el sentit d'entendre aquest nou diàleg com s'emprés la religió només com una forma d'aturar la descomposició social on ens ha fet arribar una raó buida i desesperada. La resposta la trobava en Habermas: el diàleg entre creients i laics no s'estableix sobre fets solts i conjunturals sinó que ha de reomplir de contingut allò que experimentem que se li ha escapat a la raó perquè les grans religions formen part de la història de la raó. Des d'aquest punt de vista, la raó que hauria abandonat la religió la voldria recuperar per enriquir-se ella mateixa.

Acabà amb un text del cardenal **Vidal i Barraquer** de 1935, on venia a dir que el materialisme naturalista havia dut a una mena de neopaganisme i que el laïcisme havia afectat pregonament la formació vertebral dels infants i joves.

Amb aquest tema damunt la taula, el diàleg va ser molt profitós. Hi hagué diferents intervencions, que van permetre a la professora distingir entre religió natural i religió revelada, la relació d'alguns cristians amb el marxisme i la maçoneria, la confusió entre religió i pseudoreligió i molts d'altres temes punyents. Quan se l'interrogà sobre la indiferència actual del jovent digué exactament: "La indiferència és un estat on hem arribat per despreocupació d'uns, deixadesa d'altres i potser perquè alguns l'han propiciat. Els pastors de l'Església no es poden quedar amb els braços creuats si no volen acabar d'arribar a la catàstrofe".